

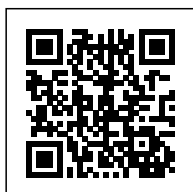
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VI. volební období

659/0

**Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb.,
o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů**

Zástupce předkladatele: ministr práce a soc. věcí
Doručeno poslancům: 11. dubna 2012 v 16:19

Vládní návrh
ZÁKON
ze dne 2012,

kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 289/1997 Sb., zákona č. 224/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 188/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 264/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 218/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 178/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 108/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 135/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb. a zákona č. 470/2011 Sb., se mění takto:

1. V § 29 odst. 4 se za slova „65 let“ vkládají slova „nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let.“.
2. V § 55 odst. 2 větě poslední se slovo „pátá“ nahrazuje slovem „šestá“.
3. V § 67 odst. 6 se za větu první vkládá věta „Pro zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů v období od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2015 se však při stanovení růstu cen podle věty první použije jen jedna třetina procentního přírůstku indexu spotřebitelských cen.“.
4. V § 105a se doplňuje odstavec 5, který zní:
„(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 se vztahují na úředníky nebo ostatní zaměstnance institucí uvedených v odstavcích 1 a 2, jen jde-li o instituce stanovené vládou v nařízení.“.

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

D ů v o d o v á z p r á v a

Obecná část

A. ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE KE ZVYŠOVÁNÍ DŮCHODŮ

1. Důvod předložení a cíle

Důvodem pro předložení návrhu zákona o důchodovém pojištění, kterým se pro období 2013 až 2015 upravuje výše zvýšení vyplácených důchodů, je potřeba dosažení úspor ve výdajích na důchody, přispívající k řešení očekávaného negativního vývoje bilance státního rozpočtu v následujících letech.

Popis problému

Na základě odhadů základních makroekonomických ukazatelů se očekává nepříznivý vývoj v bilanci státního rozpočtu, který by při neprovedení jakýchkoliv opatření mohl přesáhnout schválený deficit státního rozpočtu. V řadě stabilizujících opatření na příjmové i výdajové straně státního rozpočtu je jedním z nejdůležitějších kroků provedení úpravy mechanismu automatické valorizace důchodů, která významným způsobem každoročně navyšuje výdaje na důchody. Změny valorizačního mechanismu lze dosáhnout pouze změnou ustanovení § 67 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o „důchodovém pojištění“). Změna zákona o důchodovém pojištění musí nabýt účinnosti tak, aby na základě § 67 odst. 15 zákona o důchodovém pojištění bylo zvýšení důchodů od ledna 2013 stanoveno nejpozději do 30. září 2012.

Cíl, kterého má být dosaženo

Cílem návrhu zákona je dočasně omezit v letech 2013 – 2015 výši zvýšení důchodů stanovenou zákonem o důchodovém pojištění a přispět tak ke stabilizaci bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu.

Rizika spojená s nečinností

Při zachování současného právního stavu automatické valorizace důchodů se v následujícím roce dále zvýší rozdíl příjmů z pojistného a výdajů na důchody a tedy i nepříznivý dopad do bilance státního rozpočtu. Jen v kapitole 313 MPSV dojde v roce 2013 k navýšení rozdílu na 69,2 mld. Kč (z 49,7 mld. Kč v roce 2012). Při očekávaném nepříznivém vývoji ekonomiky by takovýto nárůst vedl k překročení schváleného deficitu státního rozpočtu.

2. Návrh variant řešení

Návrh možných variant řešení

Z analýzy možností omezení automatického valorizačního mechanismu důchodového systému na dobu určitou, kterou připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí a následně projednala Porada ekonomických ministrů, bylo pro roky 2013 – 2015 podrobněji rozpracováno 6 variant valorizačních ustanovení, a to od ponechání současného právního stavu až po úplné zrušení valorizace.

Varianta 1 – zvyšování o 100 % růstu cen a 1/3 růstu reálných mezd.

Tato varianta představuje současný stav a je tedy výchozím stavem pro analýzu dopadů následných změn.

Varianta 2 – zvyšování o 100 % růstu cen.

Při této variantě se nebude zohledňovat mzdový vývoj, ale dojde pouze ke kompenzaci růstu cen.

Varianta 3 – zvyšování o 50 % růstu cen a 1/3 růstu reálných mezd.

Oproti variantě 1 bude růst cen kompenzován pouze z jedné poloviny.

Varianta 4 – zvyšování o 1/3 růstu cen a 1/3 růstu reálných mezd.

Při této variantě by byl obecný ekonomický vývoj kompenzován pouze z 1/3.

Varianta 5 – zachování výše základní výměry důchodu na úrovni 9 % průměrné mzdy a nezvyšování procentní výměry důchodu.**Varianta 6 – nezvyšování základní ani procentní výměry důchodu.**Dotčené subjekty

Důchodci, orgány sociálního zabezpečení.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů Hodnocení dopadů jednotlivých variant

Dopady všech variant¹ jsou ovlivněny zejména očekávaným vývojem průměrné mzdy a vývojem indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem. Podle těchto ukazatelů se stanoví výše valorizace, a to odlišným způsobem u jednotlivých variant. Hodnocení dopadů všech variant je provedeno na základě těchto předpokladů.

Očekávaný vývoj indexu spotřebitelských cen v měsících rozhodných pro stanovení výše zvýšení důchodů v letech 2013 – 2015 (vychází se přitom z právního stavu účinného v roce 2012, tj. ze sjednocení výše daně z přidané hodnoty na 17,5 % od ledna 2013):

Očekávaný vývoj indexu spotřebitelských cen domácností celkem

Pro valorizaci v roce					
2013		2014		2015	
měsíc rok	index	měsíc rok	index	měsíc rok	index
IX. 2011	99,8	IX. 2012	99,7	IX. 2013	99,7
X. 2011	100,3	X. 2012	100,2	X. 2013	100,2
XI. 2011	100,4	XI. 2012	100,1	XI. 2013	100,1
XII. 2011	100,4	XII. 2012	100,2	XII. 2013	100,2
I. 2012	101,8	I. 2013	101,3	I. 2014	101,0
II. 2012	100,2	II. 2013	100,1	II. 2014	100,2
III. 2012	100,1	III. 2013	100,1	III. 2014	100,0
IV. 2012	100,2	IV. 2013	100,2	IV. 2014	100,2
V. 2012	100,1	V. 2013	100,1	V. 2014	100,1
VI. 2012	100,1	VI. 2013	100,1	VI. 2014	100,1
VII. 2012	100,3	VII. 2013	100,3	VII. 2014	100,3
VIII. 2012	100,0	VIII. 2013	100,0	VIII. 2014	100,0
VIII. 2012	100,0	VIII. 2013	100,0	VIII. 2014	100,0
VIII 2011 - VIII 2012	3,8%	VIII 2012 - VIII 2013	2,4%	VIII 2013 - VIII 2014	2,1%

¹ Údaje uvedené v této důvodové zprávě vycházejí z aktualizovaných vstupních údajů k 19. březnu 2012 (vývoj mezd, vývoj indexu spotřebitelských cen, počet a výše důchodů vyplácených za březen 2012).

Očekávaný vývoj průměrné mzdy (všeobecného vyměřovacího základu pro účely důchodového pojištění):

rok	2011	2012	2013
meziroční růst průměrné mzdy	2,4%	3,4%	4,0%
1/3 růstu reálné mzdy	0,1%	0,0%	0,5%

Při takovémto vývoji cen a mezd by bylo zvýšení důchodů podle jednotlivých variant stanoveno následovně:

Stanovená výše zvýšení důchodů v letech 2013 - 2015

Varianta	zvýšení od I 2013		zvýšení od I 2014		zvýšení od I 2015	
	základní výměra	procentní	základní výměra	procentní	základní výměra	procentní
1	70 Kč	4,2%	90 Kč	2,1%	110 Kč	2,1%
2	70 Kč	4,0%	90 Kč	2,1%	110 Kč	1,5%
3	70 Kč	1,8%	90 Kč	0,5%	110 Kč	0,7%
4	70 Kč	1,0%	90 Kč	0%	110 Kč	0,3%
5	70 Kč	0%	90 Kč	0%	110 Kč	0%
6	0 Kč	0%	0 Kč	0%	0 Kč	0%

Takto stanovené zvýšení důchodů by se u průměrného starobního důchodu vypláceného samostatně projeвило u jednotlivých variant takto:

Varianta	zvýšení od I 2013		zvýšení od I 2014		zvýšení od I 2015	
	v Kč	v %	v Kč	v %	v Kč	v %
1	428 Kč	4,0%	278 Kč	2,5%	303 Kč	2,6%
2	411 Kč	3,8%	278 Kč	2,5%	248 Kč	2,1%
3	224 Kč	2,1%	134 Kč	1,2%	172 Kč	1,5%
4	156 Kč	1,4%	90 Kč	0,8%	137 Kč	1,2%
5	70 Kč	0,6%	90 Kč	0,8%	110 Kč	1,0%
6	0 Kč	0%	0 Kč	0%	0 Kč	0%

Varianty 2 – 6 představují omezení výše zvýšení důchodů a vedou proto k úsporám výdajů na důchody. Jejich vliv na výdaje kapitoly 313 – MPSV by byl následující:

Výdaje na důchody v letech 2013 - 2015

v mld Kč

Varianta	I 2013		I 2014		I 2015	
	výdaje	úspora	výdaje	úspora	výdaje	úspora
1	394,0		407,6		423,9	
2	393,4	0,6	406,9	0,6	421,3	2,6
3	386,8	7,1	395,3	12,2	406,9	16,9
4	384,4	9,5	391,4	16,1	401,7	22,1
5	381,5	12,5	388,4	19,1	397,8	26,1
6	378,9	15,0	382,6	25,0	387,9	36,0

Úspora = rozdíl od valorizace podle současného právního stavu

Snížení výdajů na důchody by vedlo i k omezení růstu deficitu mezi příjmy² z pojistného a výdaji na důchody:

**Rozdíl příjmů z pojistného
a výdajů na důchody v letech 2012 - 2015**

	2012	2013	2014	2015
Příjmy	324,1	324,8	328,2	344,7
Výdaje dle varianty				
1	-49,7	-69,2	-79,4	-79,2
2		-68,6	-78,7	-76,6
3		-62,0	-67,1	-62,2
4		-59,6	-63,2	-57,0
5		-56,7	-60,2	-53,1
6		-54,1	-54,4	-43,2

Vedle pozitivního vlivu na snížení výdajů na důchody povede snížení valorizačního zvýšení i k mírnému snížení relace průměrného starobního důchodu vypláceného samostatně k průměrné mzdě (všeobecnému vyměřovacímu základu) a k postupnému snižování reálné hodnoty důchodu:

**Vývoj relace průměrného sólo starobního důchodu
k průměrné mzdě *)**

Varianta	2012	2013	2014	2015
1	41,5	41,6	41,0	40,5
2	41,5	41,6	41,0	40,3
3	41,5	40,9	39,8	38,9
4	41,5	40,6	39,4	38,4
5	41,5	40,3	39,1	38,0
6	41,5	40,1	38,5	37,1

*) průměrná mzda ve výši všeobecného vyměřovacího základu

**Vývoj reálné hodnoty
průměrného starobního důchodu
meziroční změna v p.b.**

Varianta	2013	2014	2015
1	1,4	0,2	0,7
2	1,3	0,2	0,1
3	-0,6	-1,2	-0,5
4	-1,3	-1,6	-0,8
5	-2,1	-1,5	-1,0
6	-2,8	-2,4	-2,0

Snížení valorizačního zvýšení v letech 2013 – 2015 povede též k nárůstu rozdílů mezi vyplácenými důchody přiznanými v různých letech za srovnatelných podmínek (při stejné době pojištění a stejné výši dosahovaných příjmů). Za současného valorizačního mechanismu sice tyto rozdíly vznikají také, ale zvětší se při snížení valorizačního zvýšení.

² Od roku 2012 se v příjmech z pojistného na důchodové pojištění projeví snížení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné výpadkem v rozsahu cca 5 mld. Kč a od roku 2013 start důchodového spoření odhadovaným snížením inkasa (při předpokládané zhruba 50% účasti) v rozsahu dalších cca 25 mld. Kč (při startu v roce 2013 lze očekávat s ohledem na postupný náběh odhadovaný dopad poloviční).

Např. důchod přiznaný za 45 let pojištění z příjmů ve výši průměrné mzdy bude při přiznání v roce 2016 činit 14 267 Kč. Obdobný důchod přiznaný v roce 2012 a valorizovaný v letech 2013 – 2015 podle současných valorizačních pravidel bude činit 13 869 Kč, tj. o 398 Kč méně; při valorizacích podle varianty 4 bude výše vypláčeného důchodu činit 13 081 Kč, tj. o 1 186 Kč méně než srovnatelný důchod přiznaný v roce 2016. U jednotlivých variant budou tyto rozdíly následující:

**Výše důchodu vypláčeného v roce 2016 po všech valorizacích
přiznaného za 45 let pojištění z příjmů ve výši průměrné mzdy**

Varianta valorizace	Důchod přiznaný v roce				
	2012	2013	2014	2015	2016
1	13 869	13 663	13 762	14 011	14 267
2	13 782	13 598	13 697	14 011	14 267
3	13 291	13 341	13 609	14 011	14 267
4	13 081	13 214	13 533	14 011	14 267
5	12 977	13 214	13 533	14 011	14 267
6	12 977	13 214	13 533	14 011	14 267

Rozdíl od výše důchodu přiznaného v roce 2016

Varianta valorizace	Důchod přiznaný v roce				
	2012	2013	2014	2015	2016
1	-398	-604	-505	-256	0
2	-485	-669	-570	-256	0
3	-976	-926	-658	-256	0
4	-1 186	-1 053	-734	-256	0
5	-1 290	-1 053	-734	-256	0
6	-1 290	-1 053	-734	-256	0

Konzultace

Navrhované změny byly konzultovány na Poradě ekonomických ministrů a v rámci navazujících jednání.

Implementace a vynucování každé varianty

Návrh neobsahuje řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska jeho proveditelnosti a vynutitelnosti. Realizace předkládaného návrhu zákona nebude vyžadovat vytvoření nového programového zabezpečení ze strany ČSSZ a dalších nositelů pojištění (orgány sociálního zabezpečení MO, MV a MS). Změna zákona o důchodovém pojištění musí nabýt účinnosti tak, aby na základě § 67 odst. 15 zákona o důchodovém pojištění mohla být vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí, stanovující výši zvýšení důchodu od ledna 2013, vydána v zákonem stanovené lhůtě, tj. do 30. září 2012.

4. Návrh řešení

Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Dočasné omezení výše zvyšování důchodů je pozitivním opatřením ve vztahu k potřebnému omezení výdajů státního rozpočtu. Povede ale i k omezení růstu příjmů důchodců a projeví se tak i na vývoji jejich životní úrovně. Při zohlednění obou těchto skutečností se za vyvážený přístup považuje opatření uvedené jako varianta 4, jehož realizace byla doporučena i Poradou ekonomických ministrů.

Navrhuje se proto stanovit v letech 2013 – 2015 výši zvýšení důchodů podle 1/3 růstu cen a 1/3 růstu reálné mzdy. Míra zohlednění růstu cen se tak sníží ze 100 % na 1/3.

S ohledem na skutečnost, že úspora při valorizaci důchodů se neprojeví pouze v roce, kdy je provedeno nižší zvýšení, ale i v následujících letech, bude vliv omezení výše zvýšení na výši výdajů na důchody následující:

rok	2013	2014	2015	2013-2015
současný právní stav	394,0	407,6	423,9	1 225,4
návrh	384,4	391,4	401,7	1 177,6
úspora	9,5	16,1	22,1	47,8

Celková úspora na výdajích by tedy v období let 2013 – 2015 dosáhla částky 47,8 mld. Kč a projeví se i nižšími výdaji v následujících letech. Dojde též ke zmírnění růstu nepříznivé bilance mezi příjmy z pojistného a výdaji na důchody:

rok	2012	2013	2014	2015
příjmy z pojistného	324,1	324,8	328,2	344,7
výdaje na důchody	373,8	384,4	391,4	401,7
rozdíl	-49,7	-59,6	-63,2	-57,0

Sociální dopady

Omezení výše zvyšování důchodů se u průměrného starobního důchodu vypláceného samostatně projeví následovně:

	zvýšení od I 2013		zvýšení od I 2014		zvýšení od I 2015	
	v Kč	v %	v Kč	v %	v Kč	v %
Zvýšení důchodu						
současný právní stav	428 Kč	4,0%	278 Kč	2,5%	303 Kč	2,6%
návrh	156 Kč	1,4%	90 Kč	0,8%	137 Kč	1,2%
rozdíl	-272 Kč	-2,5%	-188 Kč	-1,7%	-166 Kč	-1,4%

K největšímu snížení valorizačního zvýšení tak dojde při zvýšení od ledna 2013.

Na vývoj relace průměrného starobního důchodu vypláceného samostatně k průměrné mzdě a na vývoj reálné hodnoty důchodů bude mít navrhované opatření tento vliv:

rok	2012	2013	2014	2015
Relace důchodu ke mzdě v %				
současný právní stav	41,5	41,6	41,0	40,5
návrh		40,6	39,4	38,4
rozdíl		-1,0	-1,6	-2,1
Reálná hodnota důchodu*) v %				
současný právní stav	110,7	112,1	112,3	113,0
návrh		109,4	107,8	107,0
rozdíl		-2,7	-4,5	-5,9

*) rok 1989=100

Česká republika patří mezi státy Evropské unie s nejnižší mírou rizika ohrožení chudobou u celkové populace i u populace důchodců. V roce 2010 bylo rizikem chudoby ohroženo 9 % celkové populace (zatímco průměr EU dosáhl 16,4 %) a 6,8 % populace ve věku 65 let a více (průměr EU-27 činil 15,9 %). Přes dopady zpomalení tempa valorizací bude Česká republika i nadále patřit mezi země s nízkou mírou rizika ohrožení chudobou.

5. Přezkum účinnosti

Přezkum účinnosti navrženého opatření bude v praxi prováděn průběžně v rámci hodnocení plnění státního rozpočtu.

Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Osoba, která zpracovala závěrečnou zprávu RIA:

Jméno a příjmení: Mgr. Petr Böss

Útvar, ve kterém pracuje: odbor sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí

Telefon, e-mail: 221922532, petr.boss@mpsv.cz

B. PŘEVODY DŮCHODOVÝCH PRÁV DO SYSTÉMU DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

Povinností každého členského státu EU je, na základě přímo aplikovatelného předpisu ES – Nařízení Rady (EEC) č. 259/68, kterým se vydává Služební řád pro úředníky Evropských společenství a Pracovní řád pro ostatní zaměstnance Evropských společenství³, umožnit převody důchodových práv uvedených osob ze svého důchodového systému do systému důchodového pojištění ES a naopak. Aby Česká republika zajistila možnost realizace tohoto přímo aplikovatelného předpisu ES, musela přijmout v rámci vnitrostátní právní úpravy příslušné opatření, kterým byla novelizace zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a to zákonem č. 189/2006 Sb. s účinností od 1. ledna 2007. Do zákona o důchodovém pojištění bylo uvedenou novelou doplněno ustanovení § 105a.

Toto ustanovení bylo na základě konzultací s Evropskou komisí koncipováno tak, aby umožnilo převod důchodových práv nejen osob, na které je přímo aplikovatelné Nařízení Rady (EEC) č. 259/68, ale i osob (úředníků nebo ostatních zaměstnanců) těchto institucí ES, na jejichž pracovní poměr nebo služební poměr se sice uvedené nařízení nevztahuje, ale jsou účastni důchodového systému příslušné instituce ES, pro kterou pracují, a to na základě obdobných principů, jaké upravuje Nařízení Rady (EEC) č. 259/68. Při přípravě novely zákona o důchodovém pojištění v roce 2006 zástupci Evropské komise avizovali, že představitelé dalších institucí uzavřou s Evropskou komisí dohodu, která i úředníkům a ostatním zaměstnancům těchto institucí umožní převod získaných důchodových práv v jednotlivých členských státech EU do jejich důchodových systémů a naopak, která bude pro tyto členské státy závazná. Okruh dalších institucí měl být vymezen v dohodě mezi Evropskou komisí a příslušnými institucemi.

K uzavření Evropskou komisí avizované dohody však nakonec pro nejednotný postoj členských států k přijetí tohoto závazku nedošlo.

Ustanovení § 105a zákona o důchodovém pojištění obsahuje zmocnění pro vládu vydat nařízení, které upraví bližší podmínky a způsob převodu důchodových práv a způsob výpočtu finanční částky a určení dob pojištění a vyměřovacích základů odpovídajících důchodovým právům získaným v důchodovém systému ES. Na základě tohoto zmocnění bylo vydáno nařízení vlády č. 587/2006 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vzájemného převodu důchodových práv ve vztahu k důchodovému systému ES.

---

³ Nařízení Rady (EEC) č. 259/68 zakotvuje oprávnění úředníků a ostatních zaměstnanců ES požádat o převod jejich důchodových práv získaných v systému důchodového pojištění členského státu EU do důchodového systému ES určeného pro tyto osoby a dále o zpětný převod jejich důchodových práv získaných v důchodovém systému ES do systému důchodového pojištění členského státu EU.

Ustanovení § 105a zákona o důchodovém pojištění spolu s nařízením vlády č. 587/2006 Sb. v zásadě umožňuje převody důchodových práv zaměstnanců či úředníků kterékoli z institucí ES, tedy nejen těm, u kterých tak stanoví přímo aplikovatelný předpis ES, a to bez možnosti regulace státu, tj. bez možnosti rozhodnutí vlády, zda nad rámec Nařízení Rady (EEC) č. 259/68 převody ze státního rozpočtu povolí či nikoli.

Navrhuje se proto opatření, kterým se poskytne prostor vládě v rámci prováděcího nařízení korigovat, kterým institucím ES, resp. jejich zaměstnancům či úředníkům, převody povolít, tj. nezakládat automaticky převod důchodových práv nad povinný rámec vyplývající z nařízení č. 259/68.

Snahou je, aby Česká republika byla povinna provádět převody pouze u osob uvedených v Nařízení Rady (EEC) č. 259/68 s tím, že pokud bude Česká republika ochotna převádět důchodová práva i úředníků a ostatních zaměstnanců jiných institucí ES, než jsou ty, na které se vztahuje Nařízení Rady (EEC) č. 259/68, bude o tom muset rozhodnout vláda formou novely nařízení vlády č. 587/2006 Sb., do kterého se jednak doplní konkrétní instituce, o níž se bude jednat, jednak finančně pojistný způsob převodu důchodových práv úředníků a zaměstnanců této instituce, aby tento převod byl technicky proveditelný.

Česká republika by tak v zásadě postupovala obdobně jako ostatní členské státy EU, které nad rámec Nařízení Rady (EEC) č. 259/68 povolují převody jen do důchodových systémů těch dalších institucí ES, se kterými se na tomto postupu dohodnou, a to též s přihlédnutím k charakteru důchodového systému těchto institucí.

C. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM ČESKÉ REPUBLIKY

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, především s ohledem na čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ústavně zaručující právo na přiměřené hmotné zabezpečení a čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod garantující rovnost obecně i rovnost v základních právech zaručených ústavním pořádkem.

D. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S PŘEDPISY EU A MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI, KTERÝMI JE ČESKÁ REPUBLIKA VÁZÁNA

Česká republika je v oblasti důchodového pojištění vázána dvoustrannými a mnohostrannými úmluvami. Mezi mnohostranné úmluvy patří Úmluva MOP č. 102 o minimálních standardech sociálního zabezpečení, Úmluva MOP č. 128 o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách a Evropský zákoník sociálního zabezpečení. Navrhovaná opatření nejsou s dvoustrannými a mnohostrannými úmluvami, které Česká republika ratifikovala, v rozporu. Nejsou v rozporu ani s dokumenty EU/ES, zejm. pak s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/04 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a prováděcím předpisem k tomuto Nařízení, tj. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/09, a se Směrnicí Rady EHS 79/7 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v otázkách sociálního zabezpečení.

V oblasti převodu důchodových práv se plně respektuje úprava vyplývající z Nařízení Rady (EEC) č. 259/68 a úprava jdoucí nad rámec tohoto nařízení se váže na rozhodnutí vlády a jednání s dalšími institucemi EU, což není v rozporu s právními předpisy EU.

E. OSTATNÍ ZHODNOCENÍ

Návrh zákona není v rozporu s principem rovného zacházení s muži a ženami v sociálním zabezpečení. Návrh zákona nemá dopady na životní prostředí, do rozpočtů územních samosprávných celků ani na podnikatelské prostředí.

F. FINANČNÍ DOPADY

Finanční dopady vyplývající z úpravy výše zvýšení vyplácených důchodů jsou uvedeny v části A. Ostatní navrhované změny jsou legislativně-technické bez finančních dopadů a v případě navrhované úpravy převodu důchodových práv jsou zcela zanedbatelné.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

V souvislosti s postupným zvyšováním důchodového věku je třeba, aby tato skutečnost byla promítnuta i do uvedeného ustanovení zákona, což bylo nedopatřením u dotčeného ustanovení § 29 odst. 4 opomenuto; toto ustanovení se tak dává do plného souladu s ostatními ustanoveními zákona o důchodovém pojištění, kde obdobná změna již byla promítnuta.

K bodu 2

Jedná se o legislativně-technickou úpravu, kdy se jen opravuje odkaz na jiné ustanovení zákona.

K bodu 3

Pro období 2013 až 2015 se navrhuje, aby se pro stanovení výše zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů vycházelo pouze z jedné třetiny procentního přírůstku indexu spotřebitelských cen. Období, za které se tento přírůstek zjišťuje, a další mechanismus stanovení zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů se přitom nemění a rovněž se nemění způsob stanovení výše zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů vzhledem k růstu reálné mzdy (zde se zachovává zvýšení o jednu třetinu tohoto růstu). Základní výměra vyplácených důchodů bude i nadále zvýšena tak, aby odpovídala 9 % průměrné mzdy po zaokrouhlení na celé desetikoruny směrem nahoru; zde se žádná změna nenavrhuje.

K bodu 4

Ustanovení § 105a se doplňuje o nový odstavce 5, který umožní individuální přístup k důchodovým systémům jednotlivých institucí EU, na jejichž úředníky či ostatní zaměstnance se nevztahuje přímo aplikovatelný předpis ES, a to v návaznosti na bilaterální jednání s jednotlivými institucemi, což odpovídá praxi ostatních členských států EU.

K čl. II

Účinnost zákona by měla nastat nejpozději počátkem září 2012, neboť podle § 67 odst. 15 zákona o důchodovém pojištění má být zvýšení vyplácených důchodů v pravidelném (tj. lednovém) termínu stanoveno prováděcí vyhláškou do 30. září kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů, tj. při zvýšení vyplácených důchodů v lednu 2013 má být zvýšení vyplácených důchodů na základě tohoto ustanovení zákona stanoveno do 30. září 2012.

V Praze dne 11. dubna 2012

RNDr. Petr Nečas v. r.
předseda vlády

Dr. Ing. Jaromír Drábek v. r.
ministr práce a sociálních věcí

Platné znění zákona s vyznačením navrhovaných změn

Platné znění příslušných ustanovení zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, s vyznačením navrhovaných změn

***

§ 29

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně

- a) 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen „důchodový věk“) před rokem 2010,
- b) 26 let a dosáhl důchodového věku v roce 2010,
- c) 27 let a dosáhl důchodového věku v roce 2011,
- d) 28 let a dosáhl důchodového věku v roce 2012,
- e) 29 let a dosáhl důchodového věku v roce 2013,
- f) 30 let a dosáhl důchodového věku v roce 2014,
- g) 31 let a dosáhl důchodového věku v roce 2015,
- h) 32 let a dosáhl důchodového věku v roce 2016,
- i) 33 let a dosáhl důchodového věku v roce 2017,
- j) 34 let a dosáhl důchodového věku v roce 2018,
- k) 35 let a dosáhl důchodového věku po roce 2018.

(2) Pojištěnec má nárok na starobní důchod též, jestliže nesplnil podmínky podle odstavce 1 a získal dobu pojištění nejméně

- a) 15 let a dosáhl před rokem 2010 věku aspoň 65 let,
- b) 16 let a dosáhl v roce 2010 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- c) 17 let a dosáhl v roce 2011 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- d) 18 let a dosáhl v roce 2012 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,

e) 19 let a dosáhl v roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,

f) 20 let a dosáhl po roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození.

(3) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavci 1 písm. g) až k), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl důchodového věku po roce 2014 a získal aspoň 30 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1.

(4) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavcích 1, 2 nebo 3, má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl věku 65 let **nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let**, a splnil podmínky nároku na invalidní důchod stanovené v § 38 písm. a) nebo b).

(5) Do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle odstavce 1 písm. b) až k) a odstavce 2 písm. b) až f) se náhradní doby pojištění, s výjimkou náhradních dob pojištění uvedených v § 5 odst. 1 písm. p), r) a s) a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996, započítávají pouze v rozsahu 80 %; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

***

§ 55

(1) Nárok na důchod nezaniká uplynutím času.

(2) Nárok na výplatu důchodu nebo jeho části zaniká, není-li dále uvedeno jinak, uplynutím pěti let ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží. Lhůta podle předchozí věty neplyne po dobu řízení o důchodu, po dobu řízení o prohlášení osoby za mrtvou, jde-li o nárok na výplatu vdovského, vdoveckého nebo sirotčího důchodu po této osobě, a po dobu, po kterou osobě, která musela mít opatrovníka, nebyl opatrovník ustanoven. Lhůta podle věty první neplyne rovněž po dobu, po kterou trvalo řízení o neplatnosti skončení právního vztahu zakládajícího účast na pojištění (§ 11 odst. 2 věta **pátá šestá**).

***

§ 67

(1) Vyplácené důchody se zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen (dále jen „růst cen“) a na růstu mezd. Vyplácenými důchody se rozumí důchody přiznané ode dne, který spadá do období před kalendářním měsícem, do něhož spadá den, od něhož se důchody zvyšují.

(2) Základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od splátky důchodu splatné v lednu (dále jen „pravidelný termín“).

(3) Procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují mimo pravidelný termín (dále jen „mimořádný termín“), pokud v období pro zjišťování růstu cen stanoveném podle odstavce 4 dosáhl růst cen aspoň 5 %. V mimořádném termínu se vyplácené důchody zvyšují od splátky důchodu splatné v pátém kalendářním měsíci následujícím po kalendářním měsíci, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

(4) Období pro zjišťování růstu cen se stanoví tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním kalendářním měsíci období pro zjišťování růstu cen použitého při předchozím zvýšení procentní výměry důchodů, a posledním měsícem tohoto období je při zvýšení důchodů

a) v pravidelném termínu srpen kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů,

b) v mimořádném termínu kalendářní měsíc, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

(5) Jestliže podmínka pro zvýšení důchodů v mimořádném termínu byla splněna v červenci nebo v srpnu, zvýší se důchody pouze v pravidelném termínu s tím, že posledním měsícem období pro zjišťování růstu cen je srpen.

(6) Růst cen se stanoví jako procentní přírůstek indexu spotřebitelských cen v posledním měsíci období stanoveného pro zjišťování růstu cen oproti tomuto indexu v kalendářním měsíci, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu měsíci tohoto období s tím, že tento růst se stanoví se zaokrouhlením na jedno platné desetinné místo a podíl pro jeho stanovení činí vždy nejméně 1. **Pro zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů v období od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2015 se však při stanovení růstu cen podle věty první použije jen jedna třetina procentního přírůstku indexu spotřebitelských cen.** Výpočet růstu cen se provádí z originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem zjištěných Českým statistickým úřadem.

(7) Základní výměry vyplácených důchodů se zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila 9 % průměrné mzdy s tím, že výše základní výměry se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.

(8) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvýší o tolik procent zaokrouhlených s přesností na jedno platné desetinné místo nahoru, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanoveného ve výši součtu růstu cen podle odstavce 6 a jedné třetiny růstu reálné mzdy zaokrouhlené s přesností na jedno platné desetinné místo. Procentní výměry vyplácených důchodů se však nezvýší, pokud se v důsledku zvýšení základní výměry důchodu podle odstavce 7 zvýší výše průměrného starobního důchodu alespoň o tolik procent, kolik činí procento zvýšení stanovené ve větě první.

(9) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v mimořádném termínu zvýší o tolik procent, kolik činí růst cen podle odstavce 6.

(10) Zvýšení procentní výměry důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(11) Průměrný starobní důchod se zjišťuje podle údajů České správy sociálního zabezpečení jako průměrná výše všech starobních důchodů, které byly vyplaceny za poslední kalendářní měsíc období pro zjišťování růstu cen podle odstavce 4, s výjimkou starobních důchodů, které se vyplácejí v nižší výši pro souběh s jiným důchodem podle § 59, a starobních důchodů podle § 29 odst. 2, popřípadě starobních důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 2010 přiznávaných za dobu pojištění kratší než 25 roků.

(12) Období pro zjišťování růstu reálné mzdy se stanoví tak, že prvním rokem tohoto období je kalendářní rok následující po posledním kalendářním roce období pro zjišťování růstu reálné mzdy použitého při předchozím zvýšení důchodů, při kterém bylo přihlédnuto k růstu reálné mzdy, a posledním rokem tohoto období je kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá termín zvýšení důchodů. Pokud je ve stanoveném období podíl pro stanovení růstu reálné mzdy podle odstavce 13 nižší než 1, přihlédne se k růstu reálné mzdy až při tom zvýšení důchodů, při kterém je tento podíl vyšší než 1.

(13) Růst reálných mezd se stanoví v procentech po zaokrouhlení na jedno platné desetinné místo podle podílu, v jehož čitateli je podíl všeobecného vyměřovacího základu za poslední kalendářní rok období pro zjišťování růstu reálné mzdy a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období, a ve jmenovateli je podíl průměrného ročního indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem vypočteného z originálních bazických indexů spotřebitelských cen zjištěných Českým statistickým úřadem za poslední kalendářní rok tohoto období a uvedeného průměrného ročního indexu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období.

(14) Zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu náleží i k důchodům přiznávaným v tom kalendářním roce, v němž byly zvýšeny procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu.

(15) Zvýšení důchodů stanoví prováděcí právní předpis; jde-li o zvýšení důchodů v pravidelném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 30. září kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů, a jde-li o zvýšení důchodů v mimořádném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 50 dnů od posledního dne kalendářního měsíce, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

***

§ 105a

Převod důchodových práv ve vztahu k důchodovému systému Evropských společenství

(1) Pojištěnci, kteří se stali úředníky nebo ostatními zaměstnanci Evropských společenství nebo jejich institucí a ukončili v České republice výdělečnou činnost, mají nárok na převedení důchodových práv získaných v České republice do důchodového systému Evropských společenství nebo jejich institucí (dále jen "důchodový systém Evropských společenství"), pokud jim nebyl přiznán starobní nebo invalidní důchod z českého důchodového pojištění. Důchodovými právy podle věty první se rozumí finanční částka stanovená jako pojistněmatematický ekvivalent v závislosti na získané době pojištění a vyměřovacích základech. Převodem důchodových práv zaniká nárok na zápočet těch dob

pojištění a vyměřovacích základů v českém důchodovém pojištění, které byly použity pro stanovení finanční částky podle věty druhé.

(2) Stala-li se osoba po skončení služby nebo zaměstnání v Evropských společenstvích nebo jejich institucích, která byla po dobu této služby nebo zaměstnání účastna důchodového systému Evropských společenství, pojištěncem v českém důchodovém pojištění, má nárok na převedení důchodových práv získaných v důchodovém systému Evropských společenství do českého důchodového pojištění; tato důchodová práva se převedou prostřednictvím doby pojištění stanovené s přihlédnutím k délce doby služby nebo zaměstnání v Evropských společenstvích nebo jejich institucích, která založila účast v důchodovém systému Evropských společenství, a vyměřovacích základů stanovených za tuto dobu.

(3) Převody důchodových práv podle odstavců 1 a 2 se provádějí na žádost pojištěnce.

(4) Vláda stanoví nařízením bližší podmínky a způsob převodu důchodových práv podle odstavců 1 a 2 a způsob výpočtu finanční částky podle odstavce 1 a určení dob pojištění a vyměřovacích základů odpovídajících důchodovým právům získaným v důchodovém systému Evropských společenství podle odstavce 2.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 se vztahují na úředníky nebo ostatní zaměstnance institucí uvedených v odstavcích 1 a 2, jen jde-li o instituce stanovené vládou v nařízení.

***